

РЕШЕНИЕ

№ 6517

гр. София, 10.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 88 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ЛОРА ЛЮБ. ДИМОВА
ПЕТКОВА

при участието на секретаря БОЖИДАРА П. КУБАДИНОВА
като разгледа докладваното от ЛОРА ЛЮБ. ДИМОВА ПЕТКОВА
Гражданско дело № 20221110161199 по описа за 2022 година

-

Производството е по реда на Част Втора, Дял Първи на ГПК.

Съдът е сезиран с искова молба предявена от ***** срещу [фирма] и [фирма].

Ищецът твърди, че между него и [фирма] е сключен Договор No РД-02-29-294/23.12.2019 г. с предмет “Доставка на електрическа енергия средно напрежение и ниско напрежение по свободно договорени цени за нуждите на изпълнение на МРРБ“. Съгласно чл. 112, ал. 1, т. 3 от Закона за обществените поръчки изпълнителят по сключения договор е следвало да предостави гаранция в размер на 5% от стойността по чл. 6, ал. 2 от Договора, без ДДС, а именно – 27 000 лв. В изпълнение на договора [фирма] е сключило със "[фирма] застрахователна полица BG050119000001037 по застраховка „Гаранции“. Сключеният договор между [фирма] и [фирма] представлявал договор в полза на трето лице, като ползващото се лице е МРРБ, което е приело направената в Полицата уговорка в негова полза и това направило уговорката неотменима. Ищецът твърди, че било налице частично неизпълнение на поетите от [фирма] задължения по Договора No РД-02-29-294/23.12.2019 г. в периода от 01.10.2021 г. до 31.01.2022 г., което представлявало покрит застрахователен риск и било основание за заплащане на застрахователно обезщетение, поради което и отправил такова искане до застрахователя. Поддържа, че за застрахователя е възникнало неотменимото задължение за изплащане на предявената сума съгласно т. 38.2, във връзка с т. 45 от Общите условия по застраховка „Гаранции“. С писмо с Вх. № 70-00-

578(12)/10.03.2022 г. на директора на дирекция „Ликвидация“ на [фирма], обаче е отказано плащане на обезщетение по образуваната щета 050122000011-01 по Застрахователната полица, позовавайки се на т. 19.7 от Общите условия по застраховка „Гаранции“. Ищецът оспорва наличието на стопанска непоносимост по смисъла на чл. 307 ТЗ. Посочва, че застрахователят може да прави само проверка от външна страна на застрахователната претенция, освен това предвиденото основание изключващо отговорността засяга само рисковите настъпили между застрахователя и застрахования, т.е. застрахователят може да откаже изплащането на дължимото по полицата обезщетение на бенефициента поради възникване на промени в икономическите условия в страната, които могат да се квалифицират като стопанска непоносимост спрямо застрахователя, а не спрямо застрахования. Излага доводи, че обещаателят /застрахователят/ не може да противопостави на третото лице /застрахования - бенефициер/ възражения от правоотношението между уговарящия /[фирма]/ и бенефициера /МРРБ/. Застрахователят бил изпаднал в забава за периода 15 дни след датата на получаване от на допълнителна информация и документи относно възникналото неизпълнение. Моли за осъждането на [фирма] да му заплати следните суми: сумата от 16 201 лв. - представляваща обезщетение по щета 050122000011-01 по застрахователна полица BG050119000001037 по застраховка „Гаранции“, ведно със законна лихва от дата завеждане на исковата молба – 11.11.2022 г. до окончателното изплащане, както и сумата от 1 071,07 - представляваща лихва за забава върху сумата в размер на 16 201 лв. за периода от 18.03.2022 г. до 10.11.2022 г.

В случай на отхвърляне на претенциите изцяло насочва иск срещу евентуалния ответник [фирма], като иска евентуалният ответник да бъде осъден да му заплати сумата от 16 201 лв. - представляваща неустойка за частично неизпълнение на поетите в Договор No РД-02-29-294/23.12.2019 г. с предмет „Доставка на електрическа енергия средно напрежение и ниско напрежение по свободно договорени цени за нуждите на изпълнение на договор“, ведно със законна лихва от дата завеждане на исковата молба – 11.11.2022 г. до окончателното изплащане. Твърди, че договорът е сключен за две години, считано от 01.02.2020 г. – първият регистриран график по чл. 4 от договора, като до изтичане срока на договора не бил изразходен предвиденият в чл. 6, ал. 2 финансов ресурс. В МРРБ било постъпило писмо с вх. № 70-00-578/25.06.2021 г. от страна на [фирма] за предоговаряне на цената на електрическа енергия и сключване на допълнително споразумение, с доводите, че увеличението на цените на електрическата енергия на Българската независима енергийна борса представлявало непредвидено обстоятелство по пар. 2, т. 27 от ДР на ЗОП, а при липса на съгласие е предложило прекратяване на договора по взаимно съгласие. МРРБ е подало писмен отговор до евентуалния ответник, в който заявило, че не са налице основанията по чл. 116, ал. 1, т. 3 ЗОП. Ищецът счита, че неизменимостта на цената за доставка на електрическа енергия се потвърждава от уговореното между страните в чл. 6, ал. 1 от сключения договор, както и от подаденото ценово предложение. Впоследствие в МРРБ е постъпило писмо, с което [фирма] го уведомява, че считано от 01.10.2021 г. ще преустанови изпълнението по договора поради обективна невъзможност, но ищецът намира, че промяната в конюктурата на пазара на електрическа енергия, включително и в хипотезата на

твърдяното повишаване на цената на електрическата енергия не води до обективна невъзможност за изпълнение. Ищецът счита, че участниците в обществената поръчка са професионалисти в извършването на лицензионна дейност „търговия с електрическа енергия“ и като такъв евентуалният ответник е следвало да съобрази всички специфики на пазара, негов ангажимент бил да предложи цена, включваща всички разходи и да предвиди всички рискове. През месец октомври 2021 г. в МРРБ е постъпило писмо от [фирма] и писмо от [фирма], с които МРРБ е уведомено, че [фирма] в качеството му на координатор на балансираща група е подало информация за прекратяване на договор с МРРБ и е поискало МРРБ да бъде прехвърлено в балансираща група на доставчика от последна инстанция, считано от първо число на месец октомври 2021 г., поради което и възникнало основанието по чл. 22 от сключения между МРРБ и [фирма] договор за заплащане на неустойка в размер на 20% от размера на неизпълнените доставки, поради което и МРРБ уведомило [фирма] за претендираната неустойка с писмо, получено на 06.12.2022 г.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор от главния ответник [фирма], подаден чрез юрисконсулт А. С., в който искът се оспорва по основание. Твърди се, че застрахованият няма вина за настъпване на деликта и понесените от ищеца вреди, тъй като изпълнителят по обществената поръчка е поискал изменение на цената, а възложителят е отказал. Ответникът счита, че в качеството си на застраховател е изпълнил изцяло задълженията си като мотивирано е отказал заплащане на обезщетение, като се е позовал на чл. 19.7 от Общите си условия, според която разпоредба застрахователят не дължи обезщетение в случаите на променени икономически условия в страната, тъй като същите се квалифицират като стопанска непоносимост съгласно чл. 307 ТЗ. Отделно сочи, че [фирма] е изпълнявало задълженията си по договора, следователно не може да се иска обезщетение за пълно неизпълнение. Оспорва иска за мораторна лихва.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор и от евентуалния ответник [фирма], подаден чрез адв. Й.. Според евентуалния ответник предявените срещу него искове са неоснователни. Счита, че [фирма] е изправна страна по Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. и като такава законосъобразно е упражнила правото си да прекрати договора на основание чл. 29.4 от същия поради настъпване на обективна невъзможност за изпълнение, а именно – съществено и трайно повишаване на борсовите цени на електрическата енергия. С отказа си да измени цената по сключения договор съгласно условията в ЗОП, МРРБ е поставило евентуалния ответник изпълнител по договора в невъзможност да продължи изпълнението.

Софийският районен съд, след като взе предвид становищата на страните и ангажираните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, намери за установено следното от фактическа страна:

От приетия като писмено доказателство Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. се установява, че между МРРБ и [фирма] е сключен договор на основание чл. 112, ал. 1 ЗОП във вр. чл. 20, ал. 1, т. 1, б. „б“, чл. 18, ал. 1, т. 1 ЗОП и Решение на № РД-02-14-1066/04.10.2019 г. на главния секретар на МРРБ за класиране и избор на изпълнител за обществена поръчка с предмет: Доставка на електрическа енергия средно напрежение и ниско напрежение (СрН и НН) по свободно договорени цени за нуждите на МРРБ, открита с Решение № РД-02-14-736/29.07.2019 г. на възложителя и приложенията към него, съгласно който възложителят – МРРБ възлага, а изпълнителят – [фирма] приема да извършва доставка на количества нетна активна електрическа енергия и да изпълнява отговорностите за балансиране като координатор на балансираща група, съгласно ЗЕ за посочените в чл. 5 от договора обекти в съответствие с изискванията на възложителя, посочени в документацията

и съгласно техническото и ценово предложение на изпълнителя – чл. 1. Съгласно чл. 1, ал. 2 договорените количества се известяват под формата на дневни графици за доставка, в които са отразени почасовите количества, които изпълнителят доставя на възложителя по силата и при условията на настоящия договор. Според чл. 4 от договора същият се сключва за срок от 2 години, считано от датата на регистрация на първия регистриран график или до достигане на максималната стойност на договора, посочена в чл. 6, ал. 2. В чл. 5 на договора са посочени изчерпателно обектите, до които следва да се извърши доставка. Съгласно чл. 6, ал. 1 цената за доставка на един kWh активна електрическа енергия е в размер на 0.12486 лв. без ДДС, респективно 0.14983 лв. с ДДС за срока на договора и не подлежи на промяна през целия му срок. Съгласно чл. 17 от договора изменението му е допустимо само по изключение при условията на чл. 116 ЗОП, като за всяко изменение страните подписват допълнително споразумение, което е неразделна част от договора. Според чл. 19, ал. 1 за обезпечение на изпълнението по договора при подписването му изпълнителят представя гаранция за изпълнение в размер на 5% от стойността по чл. 6, ал. 2 без ЗДДС, а именно 27 000 лв., като според ал. 2 от същата разпоредба гаранцията се предоставя под формата на парична сума/банкова гаранция или застраховка за отговорността на изпълнителя, за което той представя доказателства. Според ал. 5 от същата разпоредба възложителят има право да усвои частично или изцяло сумата от гаранцията в случаите на неизпълнение, на което и да е задължение на изпълнителя по настоящия договор, вкл. пълното неточно или забавено изпълнение, включително и размера на начислените неустойки. Съгласно чл. 13, т. 3 от сключения договор изпълнителят е длъжен да включи възложителя в пазара на балансиращата енергия чрез изграждане на стандартна балансираща група с координатор изпълнителя без възложителя да заплаща такса за участие и да регистрира възложителя като участник в стандартната балансираща група, според т. 5 – изпълнителят е длъжен да извършва необходимото количество доставка чрез продажба на договорената нетна електрическа енергия на мястото на доставяне. Според чл. 21 от договора предвидените неустойки обезпечават задълженията на изпълнителя и служат като обезщетение за вредите от неизпълнението без да се доказват. Според чл. 22 при частично и некачествено изпълнение на поетите с настоящия договор задължения изпълнителят дължи неустойка на възложителя в размер на 20 процента от стойността на съответните неизпълнени или некачествено изпълнени доставки. Съгласно чл. 29 договорът се прекратява с изтичането на срока, с достигане на сумата от чл. 6, ал. 2, по взаимно съгласие в писмена форма и при доказана обективна невъзможност за изпълнение от страна на изпълнителя, по виновно неизпълнение на задължение на договора от страна на изпълнителя с едномесечно предизвестие, при прекратяване на лиценза на изпълнителя в регистъра на КЕВР. Съгласно чл. 31, ал. 2 от договора изменение на договора се допуска и по отношение на общата или единичните цени от договора при възникване на обективни обстоятелства обуславящи невъзможност за намаляване на цената.

Страните не спорят, че договорът е сключен между МРРБ като възложител и [фирма] като изпълнител и че същият е в сила 01.02.2020 г. – датата на първия регистриран график. Не спори по делото и че [фирма] не е изпълнявал задълженията си за доставка на електрическа енергия в периода от 01.01.2020 г. до 30.01.2022 г.

По делото е прието доказателство писмо от [фирма], получено в МРРБ на 25.06.2021 г., в което е изложена подробна обосновка на необходимостта на изменение на цената по договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. Предложено е, считано от 01.06.2021 г. доставката на електрическа енергия да се извършва на цена от 187, 29/MWh, което увеличение според дружеството попада в рамките на допустимото увеличение от 50% на цената. Отправено е предложение в 3-дневен срок да се сключи допълнително споразумение или да се прекрати договорът по взаимно съгласие. Прието като доказателство е писмо от МРРБ в отговор на отправеното предложение, изпратено до [фирма], в което е изложено становище за липса на правно основание за изменение на цената. Приети като доказателства са още писмо от

[фирма] от 20.08.2021 г. с идентично съдържание с искане за изменение на цената и отговор, с който е отказано, изпратен от МРРБ. С писмо от 20.09.2021 г. [фирма] е уведомило МРРБ за необратимото и постоянно нарастване на цената на електроенергията, което обстоятелство не е могло да бъде предвидено при сключването на договора, както и че [фирма] не е в състояние да изпълнява задълженията си при това положение, поради което и намира, че е налице хипотезата на чл. 29, т. 4 от договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г., а именно обективна невъзможност за изпълнение и считано от 01.10.2021 г. едностранно прекратява договора. В отговор на това писмо с нарочно писмо, прието като доказателство по делото МРРБ е завилло, че не счита договорът за прекратен по реда на чл. 29, т. 4 и в случай на неизпълнение ще претендира неустойка.

Приети като доказателства по делото са писма от [фирма] до МРРБ относно преминаване към снабдяване с електрическа енергия от доставчик от последна инстанция, считано от 01.10.2021 г., както и писмо от [фирма] до МРРБ във връзка с получено от [фирма] уведомление за прехвърляне на обекти на МРРБ към доставчик от последна инстанция.

Като писмени доказателства по делото са приети фактури за периода от 01.10.2021 г. до 31.01.2022 г., издадени от страна на [фирма] и [фирма], от които се установят начислените суми за доставена електрическа енергия на обекти, собственост на МРРБ.

По делото е прието като доказателство писмо от МРРБ до [фирма] с изд. № 70-00-578/8/ от 02.12.2021 г. относно неизпълнение на договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г., с което във връзка с проведената кореспонденция между страните по договора МРРБ е уведомило [фирма], че не счита, че са налице основания за прекратяване на сключения договор, но въпреки това е получил писма от [фирма] и [фирма], от които става ясно, че от месец октомври 2021 г. МРРБ е прехвърлено в балансиращата група на доставчика от последна инстанция. Посочено, че неизпълнението на задълженията за доставка в периода от 01.10.2021 г./датата, на която е преустановена доставката/ до 31.01.2022 г. /датата на която изтича срокът/ е основание за начисляване на неустойка в размер на 20% от съответните неизпълнени задължения, която МРРБ е изчислило в размер на 16 201 лв.

Страните не спорят, че между [фирма] и [фирма] е сключен договор за застраховка по застрахователна полица № BG0501 19 000001037, по която МРРБ е трето ползващо се лице. От приетата като доказателство застрахователна полица № BG0501 19 000001037, че същата е сключена между [фирма] и [фирма] при клауза 03- „Гаранция за изпълнение на договор“, като бенефициент по договора е МРРБ. Срокът на валидност на застраховката е от 01.01.2020 г. до 30.01.2022 г., като застрахователната сума по нея е 27 000 лв. Приети като доказателство по делото за Общи условия по застраховка „Гаранции“. Съгласно чл. 13 от ОУ застрахователят осигурява застрахователно покритие срещу риска от виновно неизпълнение на договорни отношения между застрахования и третото ползващо се лице или от съответната законна уредба, от които възникват задължения за плащане на гарантирани суми в полза на бенефициента, клауза 03 е „гаранции за изпълнение“. В чл. 19 са посочени изключените рискове, при настъпването на които застрахователят не дължи обезщетение, сред които е и т. 19.7 – „промени в икономическите условия в страната, които могат да се квалифицират като стопанска непоносимост съгласно чл. 307 ТЗ“.

Като доказателство по делото е прието писмо с изх. № 70-00-578/9/28.01.2022 г. от МРРБ до [фирма], с което от застрахователя е поискано да заплати на МРРБ неустойка в размер на 16 201 лв. Прието като доказателство е и уведомление от [фирма], получено в МРРБ на 15.02.2022 г., с което застрахователят е поискал допълнителна информация, такава е предоставена от МРРБ с писмо с изх. № 70-00-578/11/18.02.2022 г. В писмото, прието като доказателство по делото, изрично е посочено, че договорът не е бил прекратен и всяка от страните е дължала изпълнение на задълженията си до изтичане на уговорения му срок – 31.01.2022 г. С уведомление, получено в МРРБ на 10.03.2022 г., [фирма] е уведомило МРРБ,

че намира, че съгласно т. 19.7. е налице промяна в икономическите условия в страната, които могат да се квалифицират като стопанска непоносимост съгласно чл. 307 ТЗ, т.е. настъпили са непреодолими обстоятелства между страните по договора, които са довели до невъзможност за изпълнение от изпълнителя и за застрахователя няма основание за заплащане на застрахователно обезщетение. Страните не спорят, че [фирма] е отказало изплащане по застраховката.

По делото изслушана ССЧЕ, чието заключение не е оспорено от страните и съдът го намира за обективно дадено, безпристрастно и професионално изготвено, поради което го кредитира с доверие и основава правните си изводи на него. Видно от представените по делото фактури, издадени от [фирма] и от [фирма] за периода 01.10.2021 г. - 31.01.2022г. размерът на ползваното от страна на МРРБ количество доставена електрическа енергия е 374418 KWh, както следва: по фактури, издадени от [фирма] е ползвана електроенергия в размер 15143 KWh, а по фактури, издадени от [фирма] е ползвана електроенергия в размер 359275 KWh. Стойността на изразходваната в периода 01.10.2021 г. - 31.01.2022г. електрическа енергия въз основа на уговорената в Договора цена е, както следва: по цена без ДДС: $374418 \text{ KWh} \times 0,12486 \text{ лв./к\УБ без ДДС} = 46749,83 \text{ лв. без ДДС}$, а по цена с ДДС: $374418 \text{ KWh} \times 0,14983 \text{ лв./KWh с ДДС} = 56099,05 \text{ лв.}$ Размерът на неустойката, претендирана от ищеца и изчислена съобразно чл.22 от Договора е, както следва: Неустойка, изчислена върху стойността на изразходваната в периода 01.10.2021 г. ~ 31.01.2022г. електрическа енергия без ДДС: $46749.83 \text{ лв. без ДДС} \times 20\% = 9349,97 \text{ лв.}$, неустойка, изчислена върху стойността на изразходваната в периода 01.10.2021 г - 31.01.2022г. електрическа енергия с ДДС: $56099.05 \text{ лв.} \times 20\% = 11\,219,81 \text{ лв.}$ В отговор на поставените въпроси вещото лице се е запознало с официалните данни от месечните доклади на [фирма] за периода на действие на Договора (01.02.2020 г. - 30.09.2021 г.) и установи месечните средни цени за базов товар. Посочило е, че за периода от 12.2020г. до 09.2021 г. процентните месечни изменения на борсовите цени са в посока увеличение (само за три месеца от горепосоените има минимално намаление). Експертът е посочил, чеа ко се сравни борсовата цена за базов товар от 81,00лв. за месец 02.2020г. (първи месец на действие на Договора) с борсовата цена за базов товар от 244,50лв. за 09.2021 г., то се установява, че процентното увеличение за целия период е 201,85%.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 235 ГПК във връзка с наведените в исковата молба доводи и възразенията на ответника, намира от правна страна следното:

Предявени са обективно и субективно съединени при условията на евентуалност осъдителни иски с правно основание по чл. 405, ал. 1 КЗ вр. чл. във връзка с чл. 398 КЗ и чл. 86 ЗЗД срещу главния ответник [фирма], съединени в условията на евентуалност с иск с правно основание чл. 92, ал. 1 ЗЗД срещу евентуалния ответник [фирма].

С писмена молба, уважена в открито съдебно заседание е ищецът МРРБ е заявил, че намалява цената на предявените иски, като частично ги оттегля, поради което съдът е приел за разглеждане иски с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ във вр. чл. 398 КЗ срещу [фирма] за сумата от 11 219, 81 лв. и иска с правно основание чл. 86 ЗЗД за сумата от 741, 75 лв., а евентуалния иск с правно основание чл. 92 ЗЗД за сумата от 11 219, 81 лв.

Уважаването на предявените иски срещу главния ответник е обусловено от установяването на следните обстоятелства наличието на валиден договор за застраховка, сключен между застрахователя и застрахования, по която е налична уговорка в полза на ищеца; приемане на уговорката от третото ползващо се лице; настъпването в периода на осигуреното застрахователно покритие на събитие, попадащо в обхвата на покрития от застрахователя риск; изправност на застрахованото лице по отношение на задълженията му за заплащане на застрахователна премия; изпадането на длъжника в забава и размера на претенциите. При установява на горните обстоятелства, в тежест на ответника е било да

докаже, че е платил, респ. да докаже възраженията си в отговора на исковата молба, наличието на основание за отказ изплащане на обезщетение по т. 19.7 от ОУ.

По делото не се спори, че е налице сключен договор за застраховка между двамата ответници в полза на ищеца по делото за гаранция на изпълнението по Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. Не спори, а и се установява от събраните доказателства, че изпълнителят по Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. – [фирма] е преустановил изпълнението му, считано от 01.10.2021 г., т.е. в периода от 01.10.2021 г. до 31.01.2022 г. договорът не е изпълняван. Не спори, а и от представените писмени доказателства е установено, че възложителят по Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. – МРРБ, в качеството му на бенефициер по застраховката за Гаранция на изпълнение на договор е поискал от [фирма] е поискал да му бъде изплатено застрахователно обезщетение и застрахователят е отказал с нарочно писмо.

Застраховка „Гаранции по договор“ представлява имуществена застраховка и в частност форма на застраховка на Гражданска отговорност при неизпълнение на договорно задължение, поради което и неотнормирани са възраженията на главния ответник в отговор на исковата молба, че не се доказва осъществяването на деликт и вина от страна на [фирма].

Застраховка „Гаранции по договор“ е посочена изрично като вид застраховка по КЗ в раздел II, буква „а“, т. 15, като сключването на този вид застраховка е уредено като възможност и в Глава XIII, Раздел I, чл. 111 ЗОП, съгласно която разпоредба възложителят по договор за обществена поръчка може да изиска от изпълнителя да предостави гаранция, която да обезпечи изпълнението на договора и/или на авансово предоставени средства по същия. Предвидените гаранции за изпълнение и техният процент се посочват в обявлението/поканата за откриване на процедурата по ЗОП, като участникът, избран за изпълнител, сам определя допустимата форма по чл. 111, ал. 5 ЗОП, в която да предостави на възложителя гаранцията – парична сума, банкова гаранция или застраховка. При предоставяне на гаранция под формата на застраховка, застрахователят става гарант на застрахования изпълнител съгласно условията на обществената поръчка и отговаря изцяло пред възложителя за поетите отговорности, записани в застрахователната полица. Застраховката покрива риска от финансови загуби при възникнали плащания по гаранцията /непряка гаранция/ или при неизпълнение на договорно задължение от страна на отговорното лице /пряка гаранция/. Доколкото договорът за застраховка има гаранционен характер, същият се сключва в полза на трето ползващо се лице – възложителя по договора за обществена поръчка, което в случай на настъпване на застрахователно събитие има право да получи застрахователното обезщетение – чл. 398 КЗ. Следва да се отбележи още и, че застрахователният договор от този тип обезпечава тъкмо договорната отговорност в случай на неизпълнение на задълженията на застрахования към застрахования, което с оглед изричната разпоредба на чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ е допустимо. В случая, именно такава е и процесната хипотеза, което се изяснява при съблюдаване на клаузите на представените по делото писмени доказателства – застрахователна полица № BG 0501 19 000001037, ведно с общите условия към нея. Клаузите на застрахователния договор ясно регламентират обхвата на застрахователно покритие, а именно: виновно неизпълнение на договорни задължения, т.е. основание облигационната връзка по процесния застрахователен договор гаранционно-обезпечителната отговорност на ответника може да бъде ангажирана при допуснато от страна на застрахования договорно неизпълнение, а не на нарушаване на общата забрана да не се вреди другиму.

В случая застрахователното събитие е настъпилото изискуемо задължение на застрахования, за което застрахователят е отговорен пред третото ползващо се лице, в този смисъл е и съдържанието на понятието, дадено от застрахователя в дефинициите, съдържащи се в общите му условия. На изследване подлежат обстоятелствата настъпило ли е такова застрахователно събитие, респективно налице ли е изключен риск, за който твърди

застрахователя.

Настоящият състав намира, че позоваването от страна на застрахователя на стопанска непоносимост по смисъла на чл. 307 от ТЗ е неоснователно. Правото по чл. 307 от ТЗ се упражнява само чрез конститутивен иск с оглед последващи изменения на икономическите условия. В тази връзка и с оглед естеството на доводите на ответника по иска съдът споделя разбирането, възприето в казуалната практика на касационната инстанция, а именно - Определение № 592/23.11.2020 г. по т. д. № 2836/2019 г. на I т. о. на ТК на ВКС, Решение № 183/21.11.2018 г. по т. д. № 542/2018 г. на ВКС, ТК, I т. о., в които актове се приема, че стопанската непоносимост по смисъла на чл. 307 от ТЗ е основание за постигане на изменение или прекратяване на облигационната връзка тогава, когато липсва съгласие на страните за това, а обективната икономическа ситуация при продължаването ѝ според първоначалните условия създава предпоставки за възникване на изключителна несправедливост в отношенията между страните. Това изменение или прекратяване може да бъде постигнато чрез намесата на съда по предявен иск на заинтересованата страна, който по характера си е конститутивен и внася промяна в правната и имуществената сфера на страните с цел предотвратяване на такава несправедливост. В решение № 242/10.02.2017 г. по т. д. № 3389/2015 г. на ВКС, ТК, I т. о., е прието, че изявлението на една от страните по договорно правоотношение да измени или прекрати договора изцяло или отчасти е потестативно по своя характер, без законът да му придава обратно действие. Правото може да се упражни само чрез иск на заинтересованата страна, по който съдът постановява решение с конститутивно действие – въз основа на него се внася изменение в договорната връзка занапред. Действително по делото се установява, че многократно изпълнителят по Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. – [фирма] е искал да бъде изменена цената по сключения договор, позовавайки се на трайното нарастване на цените на електрическата енергия, съгласие между страните обаче не е постигнато. Както обаче е прието в сключения между страните договор за възлагане на изпълнение на обществената поръчка изменението му е допустимо само по взаимно съгласие и същото следва да бъде обективизирано в сключено допълнително споразумение, подписано от страните. Такова не е представено по делото, а липсват твърдения да е сключено.

В настоящия случай нито застрахователят, нито изпълнителят по договора не са предявили иск по чл. 307 от ТЗ, поради което е неоснователно позоваването им на „стопанска непоносимост“ по смисъла на тази разпоредба. Поради това и елементите на този институт не могат да бъдат разглеждани в настоящото производство, тъй като конститутивен иск по чл. 307 от ТЗ не е предявен. Поради което е и излишно съдът да разглежда възраженията на ответника в този смисъл.

В допълнение следва да се посочи, че от представените множество доказателства по делото, действително се установява безпрецедентно увеличение на цените на електроенергията в рамките на срока на договора. Горното обаче не обуславя извод за обективна невъзможност от страна на изпълнителя да закупи и доставя електрическа енергия, независимо от нейната цена. Така в Решение № 275/27.04.2023 г. по В. т. д. № 203/2023 г. на САС се застъпва следното становище: „В § 2, т. 27 от ДР на ЗОП непредвидимите обстоятелства са основание за изменение на договора за обществена поръчка, но те не са обусловени от оскъпяването на цената на дължимата от изпълнителя престация. Превдид горното, не е налице обективна невъзможност за изпълнение на задължението за доставяне на нетна електрическа енергия, доколкото пазарът на електроенергия е функционира, т. е дължимата престация е реално осъществима, макар и да ощетява финансово изпълнителя, поради драстично увеличените цени на закупуваната от него енергия. ". Настоящият състав споделя това разбиране и намира, че с оглед предвидените в договора за обществена поръчка основания за изменение и прекратяване на договора, не е осъществено прекратяване на договора на основание чл. 29, ал. 1, т. 4. Договорът е бил в сила между страните и с оглед неоспоримото неизпълнение в периода от

01.10.2021 г. до 31.01.2022 г. в полза на възложителя е възникнало правото да получи неустойка, определена съгласно уговореното в чл. 22 от Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г. Размерът на сумата с оглед цената на доставената електрическа енергия от снабдител от крайна инстанция е изчислен от вещото лице за сумата от 11 219, 81 лв. С оглед изложените съображения настоящият състав намира, че е налице договорно неизпълнение от страна на застрахования [фирма], поради което в полза на МРРБ е възникнало правото да получи застрахователно обезщетение в размер на дължимата неустойка за периода на неизпълнение на договорните задължения, а именно 01.10.2021 г. – 31.01.2022 г. Неизпълнението на договорни задължения представлява покрит застрахователен риск и [фирма] в качеството му на застрахователят по Гражданска отговорност за изпълнение на договорни задължения дължи изплащане на застрахователно обезщетение, поради което и главният иск с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ вр. чл. във връзка с чл. 398 КЗ срещу главния ответник [фирма] следва да бъде уважен за сумата от 11 219, 81 лв.

По акцесорния иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД [фирма] е изпаднал в забава по отношение на претендираната главница в размер на 11 219, 81 лв. същият е надлежно поканен да изплати застрахователното обезщетение и е изпаднал в забава на 18.03.2022 Г., когато е изтекъл срокът за доброволно изпълнение, поради което и искът за периода от 18.03.2022 г. до 10.11.2022 г. се явява основателен и следва да бъде уважен в размера посочен от вещото лице, а именно 741, 75 лв.

С оглед уважаването на исковите срещу главния ответник, не се събдва процесуалното условие за разглеждане на иска срещу евентуалния ответник.

По разноските:

При този изход на спора и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК съдът намира, че ищецът има право на разноски. Представен е списък по реда на чл. 80 ГПК, съгласно който претендираните разноски са в размер на 1400, 88 лв., включващи заплатена държавна такса, включително и в обезпечителното производство, депозит за допусната ССЕ и юрисконсултско възнаграждение в размер на 450 лв. Съдът намира направеното възражение за прекомерност на юрисконсултското възнаграждение за неоснователно, същото е в близък до минималния размер, а освен това са предявени при условията на евентуалност няколко обективно и субективно съединени иска, които почиват на различно основание, прати което и не може да се приеме, че възнаграждението е завишено.

Настоящият състав намира, че ответникът

Водим от горното, **СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД**

РЕШИ:

ОСЪЖДА [фирма], ЕИК **, с адрес в **** да заплати на ***** сумата от 11 219, 81 лв., представляваща застрахователно обезщетение по щета 050122000011-01 по застрахователна полица № BG 0501 19 000001037 по застраховка „Гаранции“ във връзка с неизпълнение на договорни задължения от [фирма] по Договор № РД-02-29-294/23.12.2019 г., ведно със законна лихва от 11.11.2022 г. до окончателно изплащане на сумата, сумата от 741, 15 лв., представляваща обезщетение за забава за изплащането на главницата за периода от 18.03.2022 г. до 10.11.2022 г., както и сумата от 1 400, 88 лв. – съдебни разноски.**

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба, подадена чрез Софийския районен съд в двуседмичен срок от връчване му.

Съдия при Софийски районен съд: _____